

minister för Indien eller åtminstone att inte bli utanför vid nästa fördelning av rollerna.

Efter år av intriger kom upplösningen och tragedin. Lloyd George trodde sig ha svetsat samman kabinettet och koalitionen och utlyste nyval; Birkenhead, Chamberlain, Churchill, Balfour, Curzon, alla de ledande ministrarna syntes för tillfället bundna vid den store mannen. Det konservativa partimötet på Carlton Club den 19 oktober 1922 kastade

om ställningen. Hetsad av Beaverbrook gick partiets gamle ledare Bonar Law till mötet och talade mot koalitionen. Några ministrar, främst Baldwin, gick på samma linje, andra, främst Curzon, övergick till den linjen då dess seger var uppenbar; med 187 röster mot 87 uppsades koalitionen. Lloyd George måste avgå och blev aldrig mera minister. Bonar Law, som inte ens den älskvarde Beaverbrook förmår göra glansfull, blev premiärminister och vann valet. De trogna konservativa, såsom Chamberlain och Birkenhead, stod utanför styrelsen ett par år, men kom sedan tillbaka. Må Beaverbrook, den ende av premiäraktörerna som lever kvar, få tid och kraft att fullfölja sitt verk om politikens storhet och elände.

HERBERT TINGSTEN

TROSVITTEN

FRÅN TVÅ av den franska katolicismens stora litterära gestalter har nyligen kommit vittnesbörd om grunden till och innehållet i deras religiösa tro. I båda fallen blir man övertygad om äktheten och intensiteten likväl som om bräckligheten i de intellektuella förskansningar som dessa besatta sökt bygga upp till skydd för sin helgedom.

François Mauriac har i serien *Ce que je crois* (Bernard Grasset, 8:90 franc) för tredje eller fjärde gången givit en framställning av sin tro. Det väsentliga kommer fram redan i förordet, där Mauriac skriver om den risk för att ge motståndarna vapen i händerna som hans skrift medför. "Risken motsvarar den enkelhet och naitivet som hållit mig på knä hela

mitt liv, men som, från barndomen till ålderdomen, har gjort det möjligt för mig att förnimma, känna, äga en kärlek som jag inte kunnat se." Tron synes bestå endast i förtrostan på och kärlek till något odefinierat som Mauriac kallar Gud; naturligtvis innefattar den i princip också godtagande av den katolska kyrkans dogmer, men dem synes Mauriac inte vara intresserad av och knappast ha reda på; typiskt är att han efter proklamerandet av dogmen om jungfru Marias obefläckade avlelse förklarade att han aldrig tänkt på saken, men självfallet var beredd att tro vad kyrkan förkunnade. Mauriac är själv väl medveten om arten av sin tro, det har mindre gällt "valet av en bestämd religion, en bestämd kyrka, än nå-

gon med vilken jag kunde nå förbindelse genom denna kyrka och denna religion".

Även i fråga om motiven för sin tro är Mauriac medveten. Kärleken till modern har varit bryggan till Gud; "vi (jag) reagerar som då vår mor öppnade sina armar och vi var detta snyftande barn..." Skräcken för döden är en annan drivkraft; döden får inte innebära intighet. Försöken att bevisa trons riktighet är svaga och för författaren, synes det, nästan likgiltiga. Liksom i en tidigare bok antyder han mystiska erfarenheter på gränsen till underverk, men han medger nu att han kan ha misstagit sig. Pascal dras fram som garant för hans sanning, men det sker halvhjärtat, och Mauriac sticker själv håll på ett par av mästarens berömda sofismer. Aldrig förr har Mauriac med sådan ödmjuk ärlighet redovisat den tro som lyst över hans liv.

Georges Bernanos har i romaner och ett skådespel än mera innerligt och passionerat än Mauriac kämpat för tron, men han har aldrig skrivit något mera systematiskt i ämnet. En from forskare, Guy Gaucher, har nu givit en sådan framställning: *Georges Bernanos ou l'invisible espérance* (Plon, 6:80 franc). Det är en kompetent, sakligt klar redogörelse utan större glans eller skärpa. I ett hänseende var Bernanos tro av samma typ som Mauriacs; han var teologiskt okunnig och sade sig aldrig ha läst mer än katekesen. Även i fråga om trons ursprung finns en likhet; Bernanos pinades sedan ungdomen av dödsfruktan. Men medan Mauriacs tro och liv trots all problematik ger ett intryck av stillhet, korrekthet och idyll var Bernanos en jagad människa, bitter mot andra och

Två troende författare: Georges Bernanos (överst) och François Mauriac.

mot sig själv, längtande efter ett lugn och en ödmjukhet som han aldrig kunde nå. Alltmer synes hans liv ha blivit en förberedelse för döden, eller rättare för dödskampen — då skulle han vittna att han verkligen trodde, vara värdig den Gud som hans ängest ville beveka att existera. Hans sista lysande verk, "Dialogues des carmélites", är en generalrepetition inför den egna döden, och då Blanche de la Force i lycka och förvissning frivilligt går till giljotinen är hon Bernanos. Enligt Gaucher segrade Bernanos i den slutliga striden: han var in i det sista medveten, tycktes fylld av tro och tillförsikt och lämnade i frid den värld som varit plåga, ursinne och sökande.

HERBERT TINGSTEN